

Motion till riksdagen

1986/87:Jo513

Mats O Karlsson m. fl. (s)

Avveckling av djurförsöken, m. m.

Avveckla djurförsöken – utveckla alternativen

Djurförsöken utgör ett moraliskt dilemma för många – troligen de flesta – människor. Med vad rätt utnyttjar vi vår makt till att tillfoga levande, kännande varelser smärta och lidande? Dilemmat blir inte mindre av att många plågsamma djurförsök används till mycket tvekelaktiga syften, såsom kosmetikatester och utprovning av symptommediciner. Det finns också mycket seriösa bedömare som starkt ifrågasätter värdet av djurtesterna.

Vi kan konstatera att en kritisk inställning till djurförsöken vinner allt större anslutning. En växande opinion – inte minst bland unga människor – har bidragit till detta. De flesta uttalar sig numera för att djurförsöken skall minimeras och att alternativa metoder skall användas. Utvecklingen av sådana metoder skall gynnas. Det går dock enligt vår mening för sakta. Djurförsökaretablissemangen visar en stor tröghet och direkt motstånd mot att minska djurförsöken och övergå till alternativa metoder. Det räcker uppenbarligen inte att riksdagen år efter år uttalar sig för att djurförsöken skall minska och att bara oundgängligen nödvändiga försök skall få utföras. Inte heller de etiska nämnder som inrättades 1978 har i nämnvärd grad åstadkommit en minskning.

Enligt vår mening är det därför dags att från riksdagens sida vidta radikalare åtgärder. En konkret avvecklingsplan för djurförsöken måste utarbetas. År 1970 förbrukades cirka en miljon djur. Under 1970-talet halverades förbrukningen. År 1985 användes emellertid fortfarande ca 440 000 djur. Efter en utredning bör utan svårighet kunna fastställas en femårsplan vid vilkens slut det bör vara möjligt att ha kommit ner till den miniminivå som är oundgänglig. För att öka incitamentet att frivilligt minska djuranvändningen bör under avvecklingstiden en avgift införas som tas ut för varje förbrukat djur. De intäkter som därvid uppkommer överförs oavkortat till centrala försöksdjurnämnden för att användas till utvecklingen av alternativa djurfria metoder.

Det finns progressiva forskare som förstått det etiska dilemma kring djurförsöken och även förstått att de nya metoderna är bättre och billigare. Dessa måste få ett ökat stöd och kunskapen om metoderna måste ökas.

Från en konferens som Nordiska samfundets stiftelse för vetenskaplig forskning utan djurförsök höll i september 1986 kan följande axplock av uttalanden om alternativmetoder redovisas.

Professor Kerstin Lindahl-Kiessling, Uppsala: "Cellodling ger utmärkta

tillfällen för studium av näringsfysiologi, t. ex. tillväxtkurvor som avslöjar betydelsen av olika spårelement, aminosyror, hormoner osv. Näringslära i provrör är faktiskt mer illustrativt än motsvarande djurförsök.”

”Litteratursökning är ett viktigt men kanske inte alltid fullt utnyttjat hjälpmedel för att minska antalet djurförsök eller i varje fall effektivisera dem.”

Docent Erik Walum, Stockholm: ”Tillämpningen av cell- och vävnadsodlingsteknik utgör en av de modernaste trenderna inom experimentell biologi.”

”Av totalt 34 artiklar i julinumret av tidskriften Science i ämnet biomedicin hade i 18 använts cellodlingsteknik, i 4 djurförsök och i 12 andra in vitro-system.”

Docent Magnus Ingelman-Sundberg, Stockholm: ”En dator kan illustrera den kemiska metabolismen hos en person som 1/ svälter, 2/ har diabetes mellitus, 3/ har syrebrist efter en språngmarsch, 4/ är alkoholiserad, 5/ har någon typ av hormonbrist eller 6/ har en medfödd brist på ett enzym. Datorn kan sedan behandlas genom att tillföras syre, kolhydrat, fett, insulin, det hormon eller det enzym som fattas eller datorn kan behandlas på alkoholisthem. Datorn illustrerar då det metabola förlopp som sker i exempelvis fettväv, njure, lunga, hjärna eller muskel.” (Denna datalaboration är obligatorisk vid läkarutbildning i Stockholm och Göteborg. Programmet finns redan i Uppsala medan Lund och Tromsö är intresserade.)

Denna Nordiska samfundets stiftelse som får sina resurser från insamlingar, gåvor och donationer bidrar med lika stort stöd per år till utvecklingen av alternativa metoder som hela samhällsstödet!

Hemställan

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna behovet av en avvecklingsplan för djurförsöken och en utveckling av alternativa metoder på sätt som anges i motionen.

Stockholm den 27 januari 1987

Mats O Karlsson (s)

Berit Löfstedt (s)

Christer Nilsson (s)

Catarina Rönnung (s)

Gunnar Nilsson (s)

Gunnar Thollander (s)